

Halistenkosken sillat

Halistenkosken vuonna 1982 valmistuneen uuden sillan kantta korjattiin vuonna 2021 ja sen käyttäjiä kehoitettiin varautumaan ruuhkiin ja käyttämään mahdollisuuksien mukaan kiertotietä. Halistenkosken ylittävällä sillalla on historiansa, vaikka se on yllättävän lyhyt. Ennen ensimmäistä siltaa kosken Maarian puolella olleet myllyt joutuivat usein seisomaan, sillä Kaarinan puolelta oli hankala toimittaa niihin viljaa ja muita raaka-aineita.

Halisissa sijainneen säämiskänvalmistuslaitoksen Turun kaupungilta vuokrannut säämiskäntekijä Wilhelm Petter Gelhard toivoi jo vuonna 1751 venettä tai tukkilauttaa Halisiin, jolla voitaisiin kuljettaa jauhattava vilja joen yli Maarian puolen laitoksiin. Kaupunki kehotti Gelhardia kaikin mokomin hankkimaan sen itse ja perimään käyttäjiltä muutaman äyrin lauttauskerralta.

Toukokuussa 1825 Halisten uusi vuokraaja apteekkari Erik Julin anoi maaherralta lupaa saada rakentaa silta kosken yli. Heti jäiden lähdettyä hän aikoi rakentaa sillan, josta olisi hyötyä kaupunkilaisille ja Kaarinan pitäjäläisille niin, ettei heidän tarvitsisi ajaa Halisiin Aninkaisten tullin ja Maarian kirkon kautta. Paikalle rakennettiin ns. väliaikainen silta, joka voitiin purkaa kevään ja syksyin tulvan noustessa.

Seuraavaksi Julin esitti toukokuussa 1838 ehdotuksensa Halisten pysyvän sillan rakentamiseksi. Rajujen jäidenlähtöjen vuoksi Julin ei halunnut rakentaa virtaan pysyvää siltapalkkia, vaan hän halusi virittää sillan rantojen varaan. Kosken rantojen väliksi hän arvioi 60 metriä.

Kalliorantoihin kiinnitetty teräs- tai rautavaijereilla lepäävä silta kestäisi Julinin mukaan rajutkin tulvat. Silta tukeutuisi molemmilla rannoilla kiilakivistä tehdyille tuille. Vaijerit kiinnitettäisiin kallioon ja vedettäisiin kannattimien yli riippusillaksi kosken ylle. Sillan kannen lankut kiinnitettäisiin vaijereista roikkuviin lyhyisiin vaijereihin.

Rautavaijereiden joustamista oli kokeiltu talvella Erik Julinin veljen John Julinin omistamalla Fiskarsin ruukilla 12–20 asteen pakkasessa, eikä se aiheuttanut ongelmia. Vaijereiden sopivuutta kuitenkin epäiltiin, sillä jokainen niistä oli rakenteeltaan erilainen ja käyttäytyi siksi eri tavoin.

Vaijerisilta jäi lopulta rakentamatta ja sen aiotulla paikalla jatkoi tilapäinen silta. Se jouduttiin purkamaan kevään ja syksyin tulvan alta, jotta se ei olisi vahingoittunut. Joinakin vuosina tulva nousi kuitenkin niin nopeasti, että silta purjehti Turkuun. Näin tapahtui, vaikka sillalla pidettiin yötä myöden vartijoita tarkkailemassa veden nousemista.

Vuonna 1913 saatiin viimein päätös pysyvästä sillasta Halistenkoskelle. Maarian kunnan Halisten kylän ja Kaarinan kunnan Ravattulan kylän tientekovelvolliset olivat anoneet sillan rakentamista Turun ja Porin läänin kuvernööriltä. Turun kaupunki ja Halisten vuokraaja Erik Eriksson olivat myös myötämielisiä hankkeelle.

Urakkasopimus sillan rakentamisesta solmittiin Maariassa 3. elokuuta 1913 Halisten siltarakennustoimikunnan ja urakoitsijoiden vuokraaja Erik Erikssonin ja kivityömies Viktor

Purjeen välillä. Sopimus käsitti neljän kiviarkun pystyttämisen urakalla 2 500 markan korvausta vastaan. Työn tuli olla urakan osalta valmis 30. syyskuuta 1913. Sillan puuosien sahauksen suoritti O.Y. J. Löfdal A.B. Linnankadulta ja rautatyöt teki Halisten seppä Frans Viktor Salonen.

Vuonna 1930 Turun kaupunki halusi rakentaa vanhan sillan tilalle rautabetonisillan, mutta hanke lykkääntyi, sillä siihen ei saatu kerättyä tarpeeksi varoja. Hanke nytkähti käyntiin vasta toukokuussa 1945, jolloin työt määrättiin aloitettavaksi heti kun rakennustarpeet olisivat paikalla. Tämä silta sai riittävästi 1970-luvun lopulle, jolloin liikennemäärät olivat jo kasvaneet niin, että se oli käynyt riittämättömäksi.

Vuonna 1981 Turun kaupungin tekemän rakennuslupahakemuksen mukaan uuden sillan oli tarkoitus olla teräsbetoninen palkkisilta, jonka pituus oli 134 metriä ja hyödyllinen leveys kevyen liikenteen osalta 4,5 metriä sekä ajokaistalta 8,5 metriä. Sillan välituet muodostuivat kahdesta pyöreästä pilarista, jotka perustettiin maavaraisille anturalaatoille. Silta valmistui vuonna 1982 ja vanha silta jäi kevyen liikenteen käyttöön.

Uuden Halistentien rakentaminen merkitsi myös Kaarinan puoleiselle rannalle syntyneen mökkiläisasutuksen katoamista. Tien valmistuttua tästä asutuksesta on muistuttamassa sillan päässä molemmin puolin tietä sijaitsevat puutarhojen jäänteet, joita hoidetaan nykyisin puistoalueena.

Julkaistu Turun Sanomat Alio 24.1.2022.